Yayın Geliş Tarihi (Submitted): Şubat/February-2021 | Yayın Kabul Tarihi (Accepted): Kasım/November-2021

Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Duygu Düzenleme Becerileri ile Etkileşimli Oyun Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

The Examination of the Relationship between Emotional Regulation and Interactive Play Skills in Preschool Children

Dr. Yeşim YURDAKUL[1], Doç. Dr. Utku BEYAZIT[2], Prof. Dr. Aynur BÜTÜN AYHAN[3]

Öz

Bu çalışmada, okul öncesi dönemdeki çocuklarda duygu düzenleme becerileri ile etkileşimli oyun davranışları arasındaki ilişki incelenmiştir. Tarama modelinde yürütülen araştırmanın çalışma grubunu, Antalya il merkezinde bulunan, İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmekte olan, 4-6 yaş arası 316 çocuk oluşturmuştur. Çalışmada çocukların sosyo-demografik özellikleri hakkında bilgi edinmek amacıyla ''Kişisel Bilgi Formu'', duygu düzenleme becerilerini değerlendirmek amacıyla ''Duygu Düzenleme Becerileri Ölçeği'' ve etkileşimli oyun davranışlarını incelemek amacıyla da ''Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği'' kullanılmıştır. Araştırma sonucunda çocukların duygu düzenleme becerilerinin oyun etkileşimi ile pozitif yönde, oyundan kopma ile negatif yönde ilişkili olduğu belirlenmiştir. Çocukların duygu düzenleme becerileri arttıkça anti-sosyal ve saldırgan özellikleri temsil eden oyunun bozulması ve içe dönük özellikleri temsil eden oyundan kopma davranışları azalmakta, sosyal beceriler ile ilişkili olan oyun etkileşimi davranışları ise artmaktadır. Elde edilen bulgular okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin etkileşimli oyun davranışlarını yordadığını ortaya koymuştur. Çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda ebeveynlere, eğitimcilere ve konu ile ilgili uzmanlara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, duygu düzenleme, oyun becerileri

Makale Türü: Araştırma

Abstract

In the present study, it was aimed to examine the association among emotional regulation and interactive play skills in preschool children. The study was planned as a descriptive research and was consisted of 316 children between the ages of 4-6 years old who attend preschool institutions of Province National Educational Ministry in the city center of Antalya, Turkey. In the study, for the aim of collecting data about the socio-demographic characteristics of the children, an "Individual Information Form" was administered. In addition, for the aim of assessing emotional regulation skills, "Emotional Regulation Skills Scale" and for the purpose of assessing interactive peer play "Penn Interactive Peer Play Scale" were administered. As a result, it was found that emotional regulation skills of the children were positively associated with play interaction and negatively associated with breaking off the playIt was seen that the higher the emotional regulation skills, the less the breaking off the play which refers to anti-social and aggressive characteristics and the higher the play interaction which refers to introversion. The findings of the study suggested that emotional regulation skills predict interactive play behavior in preschool children. In line with the results, suggestions were brought up for parents, educators and professionals.

[1] Milli Eğitim Bakanlığı, İsmail İltemir İlkokulu, Antalya, yesim.yurdakul.yy@gmail.com
[2] Akdeniz Üniversitesi, Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, proz2proz@yahoo.com
[3] Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, a_butun@yahoo.com

Atıf için (to cite): Yurdakul, Y., Beyazıt, U., & Bütün Ayhan, A. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarında duygu düzenleme becerileri ile etkileşimli oyun davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*(4), 1291-1307.

Keywords: Preschool period, emotional regualtion, play skills

Paper Type: Research

Giriş

Duygu düzenleme, kişinin hedeflerine ulaşmak için özellikle geçici ve yoğun özelliğe sahip duygusal tepkilerini izleme, değerlendirme ve değiştirmeden sorumlu içsel ve dışsal süreçler olarak tanımlanmaktadır (Thompson, 1994). Bir başka deyişle duygu düzenleme, kişinin duyguları ve duyguları ile ilgili motivasyonel ve fizyolojik durumları ne zaman ve ne kadar yoğun deneyimlediğini; duyguları davranışsal olarak ifade etme biçimini yönetmek ve değiştirmek için nasıl kullandığına ilişkin süreçlerdir (Eisenberg, Hofer ve Vaughan, 2007). Duygu düzenlemenin, yaşamın ilk yıllarında gelişmeye başladığına, özellikle okul öncesi yıllarda sosyal-duygusal gelişim açısından önemli bir role sahip olduğuna dikkat çekilmektedir (Eisenberg, Spinrad ve Eggum, 2010). Çünkü bu dönemde çocukların duygusal yaşantılarının karmaşıklığı ve sosyal çevreleri ile etkileşiminde artış yaşanmaktadır (Denham ve Burton, 2003).

Duygu düzenleme becerileri bebeklik döneminden itibaren aşamalı bir şekilde gelişmeye başlamaktadır. Bu gelişimsel değişiklikler çocukların artan kavram becerilerinden, nörobiyolojik değişikliklerden, mizaçtan ve sosyal etkilerden kaynaklanmaktadır (Thompson, 1994; Cole, Mertin ve Dennis, 2004; Thompson ve Meyer, 2007). Gelişimsel yaklaşımlar duygu düzenleme becerisinin gelişiminde özellikle sosyal süreçlere vurgu yapmaktadır. Sosyal etkiler, çocukların duygularını yorumlama ve değerlendirme, duygu yönetimi stratejileri hakkında bilgi edinme, duygularını kontrol etmede yeterlilik gösterme, kendine güven kazanma ve duygu düzenleme için kültürel ve toplumsal cinsiyet beklentilerini edinme açısından önemli görülmektedir (Thompson ve Meyer, 2007). Duygu düzenleme becerisi, çocukların başkaları ile etkileşim ve iletişim kurma becerilerinin merkezinde yer almakta (Denham ve Burton, 2003), prososyal davranışların, sosyal yeterliliğin ve sosyal uyumun gelişiminde büyük rol oynamaktadır (Denham vd., 2003; Blair vd., 2004). Duygu düzenleme becerilerinin eksikliği ve olumsuz duygusal tepkiler, uyum güçlüklerine neden olarak sosyal yeterlilik ve okula uyum açısından zorluklara yol açabilmektedir (Calkins ve Hill, 2007).

Okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerisi ile ilgili çalışmalar incelendiğinde özellikle sosyal beceriler ve sosyal gelişim ile ilişkili çalışmaların sıklıkla yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda, duygu düzenleme, okul öncesi çocuklarda sosyal açıdan uygun davranış, uyum, akranlar arasında popülerlik, sempati ve utangaçlık dahil olmak üzere sosyal işlevselliğin çeşitli yönleriyle ilişkilendirilmekte (Eisenberg, Fabes, Guthrie, ve Reiser, 2002); olumsuz duygulanım ve duygu düzenlemenin saldırganlık, empati gibi çeşitli sosyal davranışlarla ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Rothbart, Ahai ve Hershey, 1994). Arı ve Yaban (2016) tarafından 4-6 yaş grubu çocuklar ile yapılan bir çalışmada duygu düzenleme becerisinin açık saldırganlık ile tepkisel mizaç özelliği arasındaki ilişkide düzenleyici rol oynadığı belirlenmiştir. Başka bir deyişle, duygu düzenleme becerileri düşük ve tepkisel mizaca sahip olan çocuklar, daha fazla açık saldırganlık davranışı sergilemektedirler. Yetersiz duygu düzenlemenin davranışsal sorunların yanı sıra, bilişsel gelişim açısından da güçlüklere neden olduğu, çocukların çalışma belleği, dikkat, planlama gibi üst düzey bilişsel süreçleri kullanmasını fizyolojik olarak engellediği öne sürülmektedir (Blair, 2002). 6 yaş grubu çocuklarla duygu düzenlemenin yürütücü işlevler ile ilişkisinin incelendiği bir çalışmada da duygu düzenleme ile bilişsel esneklik becerisi arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunduğu ortaya konmuştur (Şahin ve Arı, 2016).

Okul öncesi dönemde çocuğun genişleyen sosyal çevresi, duygular ve duyguları düzenlemeye ilişkin bilgi edinme fırsatı sunmaktadır (Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu, 2017); çocukların sosyal deneyimleri, kuralları ve düzenleri içselleştirmelerine ve dolayısıyla kendi duygusal deneyimleri hakkında bir anlayış geliştirmelerine olanak tanımaktadır (Sala, Pons ve

Molina, 2014). Okul öncesi dönem çocuklarının sosyal süreçler içinde gelişen duygusal yeterlilikleri akranları ile olumlu ilişkiler kurmasına da katkı sağlamaktadır. Akranlarla kurulan etkileşim ve ilişkiler, ilerleyen dönemlerde sosyal duygusal becerilerin temelini oluşturmakta, çocukların duygu düzenleme becerilerini deneyerek geliştirmesini ve stratejilerin etkililiğini değerlendirmesini sağlamaktadır (Denham ve Burton, 2003; Cole vd., 2009).

Okul öncesi dönemde akranlarla etkileşim açısından önemli bir sosyal bağlam ve sosyal duygusal alışverişi ortamı olan oyun, çocukların duygusal ve sosyal yeterliklerinin gelişmesi için bir çok fırsat sağlamaktadır (Cohen ve Mendez, 2009; Tuğrul, 2015). Akranlarla etkileşimli oyun oynamanın duygu düzenleme becerileri ve öz düzenleme becerilerini desteklediği belirtilmektedir (Koçyiğit, Sezer ve Yılmaz, 2015). Oyun ortamında sosyal etkileşimin başarılı bir şekilde ilerlemesi için çeşitli duygusal yeterlikler gerekmektedir (Denham ve Burton, 2003). Akranlarla olumlu oyun davranışı, uygun duygulanımları tanıma, ifade ve kontrol becerilerini gerektirirken, bir duygunun olumsuz ifadesi, devam eden etkileşimi kesintiye uğratarak ve çatışmanın çözümünü engelleyerek olumsuz akran etkileşimine neden olmaktadır (Denham vd., 2003; Cohen ve Mendez, 2009). Yoğun ve olumsuz duygularla işlevsel olarak başa çıkamayan çocukların, yüksek seviyede saldırganlık ve dışsallaştırma sorunları sergileme eğiliminde olduklarına (Eisenberg, 2000); duygu düzenlemenin sosyal yetkinlikle ilişkili olduğuna ve sosyal olarak yetkin olan çocukların da akranları ile oyunları sırasında duygularını düzenleyebilen çocuklar olduğuna dikkat çekilmektedir (Fabes vd., 1999). Okul öncesi dönem çocuklarının içinde bulundukları çevreye uyum sağlama sürecinde doğal bir öğrenme aracı olarak ifade edilen oyun, çocukların fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimini destekleyen önemli bir araç olmanın ötesinde, yetişkinlere de çocuğun gelişimsel sürecini takip etmeye ve anlamaya olanak sağlayan bir araç sunmaktadır (Gagnon ve Nagle, 2004; Durualp ve Aral, 2015). Duygularını düzenlemede sorun yaşayan çocukların akranları ile etkileşimli oyun davranışlarında oyunun başlatılması ve sürdürülmesi açısından gerekli olan sosyal becerilerde güçlük yaşayabileceği düşünülmektedir. Çocukların akranları ile etkileşime girdikleri oyun ortamı paylaşma, yardımlaşma, çevre ile etkileşime girme, problem çözme, kurallara uyma, sırasını bekleme gibi sosyal beceriler gerektirmekte, sosyal etkileşimin başarılı bir şekilde ilerlemesi için çocukların duygusal yeterliğe sahip olması önemli görülmektedir (Denham ve Burton, 2003). Duygu düzenleme becerisi düşük olan okul öncesi çocukların, akranları ile etkileşimde sosyal açıdan sorun yaşadığı ve yoğun olumsuz duygulara sahip çocukların daha fazla davranış sorunları sergileme eğiliminde olduğu düşünülmektedir. Ayrıca duygu düzenlemede güçlük yaşanması ve kızgınlık-saldırganlık, anksiyete-içe dönüklük özellikleri artmasının oyun becerilerinin azalmasına neden olduğu belirtilmektedir (Koçyiğit vd., 2015).

Sosyal yetkinlik ve sosyal duygusal gelişim açısından temel becerilerden biri olan duygu düzenlemenin, gelişimin hızlı ve yoğun olduğu, temel bilgi ve becerilerin edinildiği okul öncesi yıllarda takip edilerek desteklenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerileri ile sosyal davranışları (Arı ve Yaban, 2016), sosyal yetkinlik (Denham vd., 2003; Koçyiğit vd., 2015), yürütücü işlev becerileri (Şahin ve Arı, 2016), kişilerarası problem çözme becerileri (Apaydın-Demirci, Arslan ve Temel, 2020), davranış sorunları (Eisenberg vd., 2001), sosyal uyumları (Eisenberg vd., 2010) arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalara rastlanmaktadır. Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerilerinin desteklenmesinde, akranları ile oyunlarında ortaya çıkan kişilerarası etkileşimlere yönelik deneyimlerin önemi göz önüne alındığında, konu ile ilgili çalışmaların oldukça sınırlı olduğu (Cohen ve Mendez, 2009; Koçyiğit vd., 2015) ve konuyu farklı boyutları ile elen alan daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerilerinin oyun becerileri ile ilişkili olduğu belirtilmekte (Koçyiğit v., 2015), ancak duygu düzenleme becerilerinin oyun davranışlarını yordayıp yordamadığı ve çocukların akranlarla etkileşimli oyunlarında hangi oyun becerilerini ne düzeyde yordadığına yönelik çalışmalara rastlanmamaktadır. Çocuklarda duygusal yeterliğin sosyal ilişkilerinin niteliğini etkilediği (Linsey ve Colwell, 2003) göz önüne alındığında duygu düzenleme becerisinin okul öncesi dönemde en önemli sosyal etkileşim bağlamı olan akran

oyunlarını yordayıp yordamadığının incelenmesinin sosyal ve duygusal becerilerin erken yıllarda desteklenmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada, okul öncesi dönemdeki çocuklarda duygu düzenleme becerileri ile etkileşimli oyun davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca bağlı olarak ayrıca, duygu düzenleme ve etkileşimli oyun becerilerinin çocukların yaşlarına ve cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı; yaş, cinsiyet ve duygu düzenleme değişkenlerinin etkileşimli oyun becerilerini yordayıp yordamadığı incelenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerileri, yaş ve cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

2. Okul öncesi dönemdeki çocukların akranları ile etkileşimli oyun davranışları, yaş ve cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta mıdır?

3. Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerileri, akranları ile etkileşimli oyun davranışlarını yordamakta mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Okul öncesi dönemdeki çocuklarda duygu düzenleme becerileri ile etkileşimli oyun davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma, tarama modelinde yürütülmüştür. Bir olaya ya da konuya ilişkin olarak katılımcıların ilgi, tutum, beceri ve yetenek gibi özelliklerinin ya da görüşlerinin belirlendiği, diğer araştırmalar ile kıyaslandığında göre daha büyük örneklemler üzerinde yapılan çalışmalar, tarama çalışmaları olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2009). Araştırma büyük örneklemlerden veri toplanarak okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerini ve etkileşimli oyun davranışlarını belirlenmesini amaçladığından tarama modelinde yürütülmüştür.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Antalya il merkezinde bulunan, İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı altı okul öncesi eğitim kurumuna devam etmekte olan, herhangi bir özel gereksinimi ve kronik hastalığı bulunmayan, tam ailelerden gelen 4-6 yaş arası 316 çocuktan oluşmuştur. Çalışma grubunun oluşturulması sürecinde, Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) Antalya il merkezindeki okul öncesi eğitim kurumların bulundukları mahallelerin sosyo-ekonomik profilleri hakkında bilgi edinilmiştir. Okulların sosyoekonomik profillerinin belirlenmesinde TÜİK verilerine ek olarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve okul yöneticilerinin görüşleri alınmıştır. Edinilen bilgiler doğrultusunda alt, orta ve üst olmak üzere her sosyo-ekonomik düzeyi temsilen iki okul tesadüfi olarak seçilmiş ve çalışma verileri belirlenen bu okullarda toplanmıştır. Araştırmada alt, orta ve üst sosyo ekonomik düzeydeki okullardan okul mevcudu en yüksek olan ikişer okul belirlenerek toplam altı okul seçilmiştir. Çalışmaya dahil edilen çocukların yaş ortalamaları 4.42±0.6'dır. Çocukların %54.8'i erkek, %45.2'si se kızdır. Çalışmada kullanılan veri toplama araçları, çocukların annelerine uygulanmıştır. Annelerin %6.8'inin 25 yaş altında, %67.4'ünün 26-35 yaş arası, %23.5'inin 36-45 yaş arasında olduğu, %2.3'ünün ise 46 ve üzeri bir yaşta olduğu görülmüştür. Annelerin, %0.3'ünün okur yazar olduğu, %43.5'inin ilkokul, %41,2'sinin ortaöğretim ve %18.6'sının üniversite mezunu olduğu belirlenmiştir. Araştırma Covid-19 pandemi sürecinde gerçekleştirildiğinden anneler ile yüz yüze görüşme yapılamamış, araştırmaya katılmaya gönüllü olan annelere, araştırmacı tarafından online form olarak hazırlanan ölçme araçları öğretmenler ve okul yönetimi tarafından anlık mesajlaşma uygulaması ve e-posta aracılığı ile gönderilmiştir. Araştırmanın verileri Aralık 2020-Ocak 2021 tarihlerinde toplanmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada çocukların ve annelerinin sosyo-demografik bilgilerini elde etmek maksadıyla ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’, çocukların akran etkileşimli oyun davranışlarını belirlemek amacıyla ‘‘Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği-Ebeveyn Formu’’ ve çocukların duygu düzenleme becerilerini değerlendirmek amacıyla da ‘‘Duygu Düzenleme Becerileri Ölçeği’’ kullanılmıştır**.** Araştırma kapsamında uygulanan ölçme araçları, annelere çevrimiçi ortamda hazırlanarak e-posta veya anlık mesajlaşma uygulaması aracılığı ile gönderilmiştir.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Çalışmada annelere, araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır. Formda çocuğun yaşı ve cinsiyeti ile annenin yaşı ve öğrenim düzeyine yönelik sorular yer almıştır.

2.3.2. Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği-Ebeveyn Formu

Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği-Ebeveyn Formu, okul öncesi dönem çocuklarının akranları ile etkileşimli oyun davranışlarının değerlendirilmesine yönelik olarak Fantuzzo, Mendez ve Tighe (1998) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması ise Ahmetoğlu, Acar ve Aral (2016) tarafından yapılmıştır. Ebeveynler tarafından doldurulan ölçek, yanıtları asla (1) ile her zaman (4) arasında değişen, dörtlü likert tipi, 28 madde ve *oyunun bozulması, oyun etkileşimi* ve *oyundan kopma* olmak üzere üç farklı alt boyuttan oluşmaktadır. *Oyun etkileşimi*; diğer çocuklara yardımcı olmak, onları rahatlatmak, oyuna katılmaları konusunda cesaretlendirmek ve oyun sırasında yaratıcı davranışlar göstermek gibi çocukların oyundaki güçlü yanlarını ortaya koymaktadır. *Oyunun bozulması*; oyun sırasında akranlar arası etkileşime engel teşkil eden anti sosyal ve saldırgan davranışları tanımlamaktadır. *Oyundan kopma*; içine kapanık davranışı ve akran oyunlarına katılmamayı temsil etmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları oyun etkileşimi için .72, oyunun bozulması için .75 ve oyundan kopma için de .68 olarak belirlenmiştir (Ahmetoğlu, Acar ve Aral, 2016). Bu çalışmada ise ölçeğin iç tutarlılık katsayıları oyun etkileşimi için .75, oyunun bozulması için .74 ve oyundan kopma için .72 olarak belirlenmiştir.

2.3.3. Duygu Düzenleme Ölçeği

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin değerlendirilmesi amacıyla Shields ve Cicchetti (1997) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe’ye Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından uyarlanmıştır. Ölçek, ebeveynler tarafından yanıtlanan, neredeyse hiç (1) ile her zaman (4) arasında değişen dörtlü likert tipi, 24 maddeden ve ‘‘*duygu düzenleme* ‘’ ile ‘‘*değişkenlik-olumsuzluk’’* olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. *Duygu düzenleme* alt boyutunda; sosyal bakımdan uygun duygular sergilemeye ilişkin maddeler yer almaktadır. *Değişkenlik-olumsuzluk* alt boyutu ise; öfkeyi kontrol edememe, tepkisellik, harekete geçirme ve huysuzluk maddelerini içermektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, duygu düzenleme becerilerinin yüksek düzey düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır. Ölçeğin alt boyutlarının iç güvenirlik katsayıları duygu düzenleme için .72, değişkenlik/olumsuzluk için .75 olarak belirlenmiştir (Batum ve Yağmurlu, 2007; Yağmurlu ve Altan, 2010). Bu çalışmada ise ölçeğin iç tutarlılık katsayıları düzenleme için .70, değişkenlik/olumsuzluk için .58 olarak belirlenmiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile etkileşimli akran oyun davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlayan bu araştırmada ilk olarak veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeklerin yazarlarından ölçek kullanım izni alınmıştır. Araştırmanın yürütülmesi için öncelikle Akdeniz Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan etik kurul onayı (16.10.2020 tarihli 206 nolu karar) ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden araştırmanın uygulanmasına ilişkin gerekli izinler temin edilmiş, ardından okul yöneticileri ile görüşülerek uygulama süreci planlanmıştır. Araştırmaya dahil

edilen okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Araştırma Covid-19 pandemi sürecinde gerçekleştirilmiş, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından alınan önlemler kapsamında anneler ile yüz yüze görüşme yapılamamıştır. Bu nedenle, çalışma kapsamında kullanılan ölçme araçları araştırmacılar tarafından online form haline getirilerek, çalışmaya dahil edilen okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapmakta olan öğretmenlere anlık mesajlaşma uygulamaları ve e-posta aracılığıyla iletilmiştir. Formlar daha sonra öğretmenler ve okul yönetimleri aracılığı ile çalışmada yer almaya gönüllü olan annelere e-posta veya online mesajlaşma uygulaması ile gönderilmiştir. Öğretmenler tarafından annelere çalışmanın amacı, kapsamı ve ölçeklere ilişkin bilgiler verilmiş, annelere çalışmada toplanan verilerin gizli kalacağı açıklanmıştır. Bu doğrultuda, aydınlatılmış onam formları çalışmada yer almaya gönüllü olan annelerden online ortamda alınmıştır. Çalışmanın verileri Aralık 2020-Ocak 2021 tarihleri arasında toplanmış, çalışma sürecinde 1964 yılı Helsinki Bildirgesi'nde belirtilen etik kurallar takip edilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada veri analizine başlamadan önce, elde edilen verilerin regresyon varsayımlarını karşılayıp karşılamadığına ilişkin ön testler yapılmıştır. Bu kapsamda, regresyon analizine bağımsız değişken olarak dahil edilen duygu düzenleme ile bağımlı değişken olarak etkileşimli oyun becerileri arasındaki ilişkinin doğrusallığı ile araştırma verilerin normal dağılıp dağılmadığı, artık değerler bakımından incelenmiştir. Yapılan analizlerde, dağılım eğrilerinin normallik varsayımına uygun şekilde dağılım göstermediği tespit edilmiş; normallik varsayımının karşılanmasını zorlaştıran uç değerler Mahalanobis uzaklık değerleri (D^2) kullanılarak tespit edilmiştir (Tabachnik ve Fidell, 2013; Büyüköztürk, 2020). Bu kapsamda altı çocuğa ait verinin uç değerlere sahip olduğu görülmüş ve bu veriler araştırma kapsamından çıkarılmıştır. Sonuç olarak araştırmaya 310 çocuğa ait veriler dahil edilmiştir. Uç değerlerin çıkarılmasının ardından standardize edilmiş yordanan değerlere ilişkin saçılma diyagramı incelendiğinde, dağılım eğrilerinin, normal dağılıma yakın olduğu tespit edilmiştir. Analizde son olarak, bağımsız değişkenler arasındaki ilişki çoklu doğrusalllık bakımından değerlendirilmiş ve tolerans değerleri (> 0.927) ile varyans enflasyon faktörü (VIF) (< 1.078) incelenmiştir. Analiz sonucunda verilerde çoklu doğrusallığın söz konusu olmadığı tespit edilmiştir. Regresyon analizine ek olarak, duygu düzenleme ile etkileşimli oyun becerilerinin, çocukların cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin olarak Bağımsız Gruplar T Testi; yaş gruplarına göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin olarak ise Tek Yönlü ANOVA yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2020). Verilerin analizi SPSS programı kullanılarak yapılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmadan elde edilen verilerin analizine ve araştırma sonuçlarına ilişkin bilgiler bu bölümde sunulmuştur.

Tablo 1. Çocukların cinsiyetlerine ve yaş gruplarına göre Duygu Düzenleme Ölçeği alt boyut puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar

Duygu Düzenleme Ölçeği	Değişken	N	$\overline{X}$	Standart Sapma	t/F*	p
Duygu Düzenleme	Cinsiyet					
	Kız	140	25,29	3.39	t_{308}=.083	.938
	Erkek	170	25,25	3.55		
	Yaş Grubu					
	4 yaş	18	24.83	4.11	$F_{2\text{-}307}$=2.105	.124
	5 yaş	144	24.89	3.55		
	6 yaş	148	25.69	3.29		
Değişkenlik/Olumsuzluk	Cinsiyet					
	Kız	140	28.36	4.71	t_{307}=2.209	.028**
	Erkek	170	29.67	5.76		
	Yaş Grubu					
	4 yaş	18	30.61	5.62	$F_{2\text{-}307}$=.943	.391
	5 yaş	144	29.16	5.47		
	6 yaş	148	28.81	3.29		

** T değeri bağımsız gruplar t-testi, F değeri ise Tek yönlü varyans analizi sonuçlarını göstermektedir.*
***p<0.05*

Tablo 1 incelendiğinde, Duygu Düzenleme Ölçeği'nin duygu düzenlenme alt boyutu puanlarının çocukların cinsiyetine (t=.083; p>.05) ve yaş gruplarına (F=2.105; p>.05) göre istatistiksel açından anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Duygu Düzenleme Ölçeği'nin değişkenlik/olumsuzluk alt boyutuna bakıldığında ise, puanların çocukların cinsiyetine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği (t=.083; p>.05), erkeklerin puan ortalamalarının (29.67±5.76) kızların puan ortalamalarından (28.36±4.71) yüksek olduğu görülmektedir. Duygu Düzenleme Ölçeği'nin değişkenlik/olumsuzluk alt boyutu puanları, çocukların yaş gruplarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemiştir (F=.943; p>.05).

Tablo 2. Çocukların cinsiyetlerine ve yaş gruplarına göre Penn Etkileşimli Oyun Ölçeği alt boyut puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar

Penn Etkileşimli Oyun Ölçeği	Değişken	N	$\overline{X}$	Standart Sapma	t/F	p
Oyun Etkileşimi	Cinsiyet					
	Kız	140	3.05	0.55	t_{308}=2.609	.010*
	Erkek	170	2.90	0.50		
	Yaş Grubu					
	4 yaş	18	2.83	0.69	$F_{2\text{-}307}$=.769	0.464
	5 yaş	144	2.99	0.48		
	6 yaş	148	2.97	0.54		
Oyunun Bozulması	Cinsiyet					
	Kız	140	1.42	0.29	t_{308}=1.512	.132
	Erkek	170	1.47	0.30		
	Yaş Grubu					
	4 yaş	18	1.43	0.28	$F_{2\text{-}307}$=0.631	0.533
	5 yaş	144	1.47	0.31		
	6 yaş	148	1.42	0.29		
Oyundan Kopma	Cinsiyet					
	Kız	140	1.47	0.29	t_{308}=1.108	.269
	Erkek	170	1.50	0.26		
	Yaş Grubu					
	4 yaş	18	1.46	0.22	$F_{2\text{-}307}$=2.710	0.068
	5 yaş	144	1.53	0.28		
	6 yaş	148	1.45	0.28		

**T değeri bağımsız gruplar t-testi, F değeri ise varyans analizi sonuçlarını göstermektedir.*
***p<0.05*

Tablo 2'de yer alan sonuçlar incelendiğinde, Penn Etkileşimli Oyun Ölçeği'nin oyun etkileşimi alt boyutu puanlarının çocukların cinsiyetine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği (t=.2.609; p<.05); kızların puan ortalamalarının (3.05±0.55) erkeklerin puan ortalamalarından (2.90±0.50) yüksek olduğu görülmektedir. Oyun etkileşimi puanları, çocukların yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir (F=.769; p>.05). Penn Etkileşimli Oyun Ölçeği'nin oyunun bozulması alt boyutu puanlarının, çocukların cinsiyetine (t=1.512; p>.05) ve yaş gruplarına (F=0.631; p>.05) göre istatistiksel açından anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Oyundan kopma alt boyutu puanları incelendiğinde de, çocukların cinsiyetine (t=1.08; p>.05) ve yaş gruplarına (F=2.710; p>.05) göre istatistiksel açından anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Tablo 3. Duygu Düzenleme Ölçeği ile Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği alt boyut puanlarının Pearson sıra farkları korelasyon katsayısı sonuçları, ortalamaları ve standart sapmaları

	Ölçekler	1	2	3	4	5
1.	Duygu Düzenleme-Duygu Düzenleme	-	-.236*	.468*	-.084	-.377*
2.	Duygu Düzenleme-Değişkenlik/Olumsuzluk	-.236*	-	-.190*	.526*	.322
3.	Penn Etkileşimli Oyun-Oyun Etkileşimi	.468*	-.190*	-	-.099	-.238*
4.	Penn Etkileşimli Oyun-Oyunun Bozulması	-.084	.526*	-.099	-	.386*
5.	Penn Etkileşimli Oyun-Oyundan Kopma	-.377*	.322*	-.238*	.386*	-

**p<.01*

Tablo 3'te yer alan sonuçlara göre Duygu Düzenleme Ölçeği'nin duygu düzenleme alt boyutu puanlarının, Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği'nin oyun etkileşimi (r=.468, p<.01) alt boyutu ile pozitif, oyundan kopma (r=-.377, p<.01) alt boyutu ile de negatif yönde ve istatistiksel açıdan ileri derecede anlamlı şekilde ilişkili olduğu görülmektedir. Duygu Düzenleme Ölçeği'nin değişkenlik/olumsuzluk alt boyutu puanlarının ise, Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği'nin oyun etkileşimi (r=-.190, p<.01) alt boyutu ile negatif, oyunun bozulması (r=.526, p<.01) alt boyutu ve oyundan kopma (r= .322, p<.01) ile pozitif yönde ve ileri derecede anlamlı şekilde ilişkili olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Cinsiyet, yaş ve duygu düzenlemenin Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği'nin oyun etkileşimi alt boyutunu yordama düzeyine ilişkin hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişkenler	B	St. Ht. B	β	T	p
Aşama 1						
	Sabit	2.924	.269	-	10.862	<.001
	Cinsiyet	-.156	.059	-.148	-2.623	.009
	Yaş	.024	.049	.028	.488	.626
	$F_{2,307} = 3.513,\ p < .05,\ R = 0.150,\ R^2 = 0.022$					
Aşama 2						
	Sabit	1.639	.352	-	4.657	<.001
	Cinsiyet	-.142	.053	-.135	-2.697	.007
	Yaş	-.024	.044	-.027	-.540	.590
	Duygu Düzenleme	0.069	.008	.454	8.825	<.001
	Değişkenlik/Olumsuzluk	-.007	.005	-.069	-1.328	.185
	$F_{4,305} = 24.715,\ p = <.001,\ R = 0.495,\ R^2 = 0.245$					

Tablo 4'te cinsiyet, yaş ve duygu düzenlemenin, Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği Oyun Etkileşimi alt boyutunu yordama düzeyinin belirlenmesine ilişkin olarak hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Analizin birinci aşamasına cinsiyet ve yaş değişkenleri dahil edilmiştir. Analiz sonucunda cinsiyet ve yaş değişkenlerinin birlikte oyun etkileşimi ile istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki verdiği görülmektedir ($R = 0.150$, $R^2 = 0.022$, $p < .05$). Regresyon analizine ilişkin t-testi sonuçlarına bakıldığında, sadece cinsiyet değişkeninin oyun etkileşimi üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu tespit edilmiştir. Analizin ikinci aşamasında ise cinsiyet, yaş ve duygu düzenleme modele eklenmiştir. Değişkenler birlikte, oyun etkileşimi ile

istatistiksel bakımdan ileri derecede anlamlı bir ilişki ortaya koymaktadır (R = 0.495, R^2 = 0.245, p = <.001). Standardize edilmiş regresyon katsayısı (β) bakımından yordayıcı değişkenlerin oyun etkileşimi üzerindeki göreli önem sırası duygu düzenleme, yaş, değişkenlik/olumsuzluk ve cinsiyet şeklindedir. T-testi sonuçları incelendiğinde ise duygu düzenleme ve cinsiyet değişkenlerinin oyun etkileşiminin anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir. İkinci aşamadaki değişkenler, varyansın %25'ini açıklamaktadır.

Tablo 5. Cinsiyet, yaş ve duygu düzenlemenin Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği'nin oyunun bozulması alt boyutunu yordama düzeyine ilişkin hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişkenler	B	St. Ht. B	β	t	p
Aşama 1						
	Sabit	1.546	.153	-	10.123	<.001
	Cinsiyet	.052	.034	.088	1.544	.124
	Yaş	-.024	.028	-.048	-.845	.399
	$F_{2,307} = 1.499,\ p > .05,\ R = 0.098,\ R^2 = 0.010$					
Aşama 2						
	Sabit	.527	.194	-	2.717	.007
	Cinsiyet	.013	.029	.021	.434	.664
	Yaş	-.007	.024	-.014	-.287	.774
	Duygu Düzenleme	.004	.004	.044	.871	.385
	Değişkenlik/Olumsuzluk	.029	.003	.533	10.556	<.001
	$F_{4,305} = 24.715,\ p<.001, R=0.528,\ R^2=0.279$					

Tablo 5'de görüldüğü gibi cinsiyet, yaş ve duygu düzenlemenin, Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği oyunun bozulması alt boyutunu yordama düzeyinin belirlenmesine ilişkin olarak hiyerarşik regresyon analizi yapılmış; analizin birinci aşamasına cinsiyet ve yaş değişkenleri dahil edilmiştir. Analiz sonucunda cinsiyet ve yaş değişkenlerinin birlikte oyun etkileşimi ile istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki vermediği görülmektedir (R = 0.098, R^2= 0.010, p>.05). Analizin ikinci aşamasında ise cinsiyet, yaş ve duygu düzenleme modele eklenmiştir. Değişkenler birlikte, oyun bozulması ile ileri derecede anlamlı bir ilişki vermektedir (R = 0.528, R^2 = 0.279, p <.001). Standardize regresyon katsayısına göre (β) yordayıcı değişkenlerin oyunun bozulması üzerindeki önem sırası incelendiğinde olumsuzluk değişkenin en yüksek yordayıcılığa sahip olduğu, bu değişkeni sırası ile yaş, cinsiyet ve duygu düzenleme değişkenlerinin izlediği görülmüştür. T-testi sonuçları incelendiğinde ise değişkenlik/olumsuzluk alt boyutunun, oyunun bozulmasının anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir. İkinci aşamadaki değişkenler, varyansın %28'ini açıklamaktadır.

Tablo 6. Cinsiyet, yaş ve duygu düzenlemenin Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği'nin oyundan kopma alt boyutunu yordama düzeyine ilişkin hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

	Değişkenler	B	St. Ht. B	β	t	p
Aşama 1						
	Sabit	1.703	.144	-	11.842	<.001
	Cinsiyet	.037	.032	.067	1.177	.240
	Yaş	-.044	.026	-.094	-1.663	.097
	$F_{2,307} = 2.000,\ p > .05,\ R = 0.113,\ R^2 = 0.013$					
Aşama 2						
	Sabit	1.858	.192	-	9.661	<.001
	Cinsiyet	.019	.029	.034	.665	.513
	Yaş	-.020	.024	-.042	-.823	.411
	Duygu Düzenleme	-.025	.004	-.315	-5.965	<.001
	Değişkenlik/Olumsuzluk	.013	.003	.240	4.522	<.001
	$F_{4,305} = 19.320,\ p <.001,\ R = 0.450,\ R^2 = 0.202$					

Tablo 6'da cinsiyet, yaş ve duygu düzenlemenin, Penn Etkileşimli Akran Oyun Ölçeği'nin oyundan kopma alt boyutunu yordama düzeyinin belirlenmesine ilişkin olarak hiyerarşik regresyon analizi sonuçları verilmiştir. Analizin birinci aşamasında cinsiyet ve yaş değişkenleri modele dahil edilmiştir. Analiz sonucunda cinsiyet ve yaş değişkenlerinin birlikte oyundan kopma ile istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki vermediği görülmektedir ($R = 0.113$, $R^2 = 0.013$, $p>.05$). Analizin ikinci aşamasında ise cinsiyet ve yaş ile birlikte duygu düzenleme modele eklenmiştir. Değişkenler birlikte, oyundan kopma ile ileri derecede anlamlı bir ilişki ortaya koymaktadır ($R = 0.450$, $R^2 = 0.202$, $p<.001$). Standardize regresyon katsayısı (β) bakımından yordayıcı değişkenlerin oyundan kopma üzerindeki önem sırası duygu düzenleme, değişkenlik/olumsuzluk, yaş ve cinsiyet şeklindedir. T-testi sonuçları incelendiğinde ise duygu düzenleme ve değişkenlik/olumsuzluk alt boyutlarının, oyundan kopmanın anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir. İkinci aşamadaki değişkenler, varyansın %20'sini açıklamaktadır.

Tartışma

Bu çalışmada, okul öncesi dönemdeki çocuklarda duygu düzenleme becerileri ile etkileşimli oyun davranışları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu temel amaca bağlı olarak ayrıca, duygu düzenleme ve etkileşimli oyun becerilerinin çocukların yaşlarına ve cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı; yaş, cinsiyet ve duygu düzenlemenin birlikte, etkileşimli oyun becerilerini yordayıp yordamadığı değerlendirilmiştir.

Çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin cinsiyete bakımından farklılık gösterip göstermediğine ilişkin analiz sonucunda, erkek çocukların duygu düzenleme ölçeği değişkenlik/olumsuzluk alt boyutu puan ortalamalarının kız çocuklarından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Değişkenlik/olumsuzluk alt boyutu tepkisellik, harekete geçirme, öfkeyi kontrol edememe ve huysuzluk gibi özellikleri kapsamaktadır. Bu doğrultuda, erkek çocukların bu özellikleri kız çocuklarından daha fazla sergilediği söylenebilir. Liman (2020) tarafından yapılan bir çalışmada, bu araştırma sonucuna benzer bir sonuç elde edilmiş ve erkek çocuklarının olumsuzluk/değişkenlik puanlarının kız çocuklardan yüksek oluğu tespit edilmiştir. Yapılan çeşitli çalışmalarda da kız çocuklarının duygu ve davranış düzenleme becerilerinin, erkek çocuklarından daha yüksek düzeyde olduğu ve erkeklere göre daha az dışsallaştırma sorunları yaşadıkları; buna karşın, erkek çocukların özellikle öfke düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Cole, Zahn-Waxler ve Smith, 1994; Eisenberg, 2001; Ural, Güven, Sezer, Efe-Azkeskin ve Yılmaz, 2015; Özcan, 2017). Toplumsal cinsiyet rollerinin ve sosyal çevre tutumlarının, çocukların duygu düzenleme becerilerinin cinsiyete göre farklılaşmasında etkili olabileceği düşünülmektedir. Öfke, erkekler için sosyal olarak daha kabul edilebilir bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle okul öncesi yıllarda, duyguların ifade edilişi bakımından cinsiyetler arasında farklılıklar olduğu ve kız çocuklarının erkek çocuklara göre öfkeli davranışlar gösterme düzeyinin daha düşük olduğu ileri sürülmektedir (Cole, Zahn-Waxler ve Smith, 1994; Chaplin, Cole ve Zahn-Waxler, 2005). Anne babaların kız çocukları ile duygular hakkında daha fazla konuştukları, çeşitli duygu sözcüklerini daha fazla kullandıkları ve kız çocuklarının olumsuz duygularla baş etmesine daha fazla odaklandıkları belirtilmektedir. Anne babaların kız çocuklarının duygularına ve duygusal deneyimlerine daha fazla odaklanmaları, kız çocuklarının duygusal deneyimlerini daha iyi anlamalarına ve olumsuz duygularını etkili bir şekilde düzenleyebilmelerine yardımcı olmaktadır (Fivush, 2007).

Araştırmada cinsiyet değişkeninin, oyun etkileşiminin anlamlı bir yordayıcısı olduğu ve kız çocuklarının oyun etkileşimlerinin erkek çocuklardan fazla olduğu tespit edilmiştir. Oyun etkileşimi akranlarını rahatlatma, yardımlaşma, oyun sürecinde yaratıcı davranışlar sergileme ve akranlarını oyuna katılmalarına ilişkin cesaretlendirme gibi özellikleri içermektedir. Bu özelliklerin sosyal yetkinlik ve sosyal beceriler ile ilişkili olduğu düşünüldüğünde, bu özelliklere daha yüksek düzeyde sahip olan kız çocuklarının oyun etkileşimlerinin, erkek çocuklardan yüksek olmasının beklenebilir bir durum olduğu düşünülmektedir. Torres ve diğerleri (2012) tarafından yapılan bir çalışmada da, araştırmanın bu sonucuna benzer bir

şekilde, kız çocuklarının oyun etkileşimi düzeylerinin erkek çocuklardan yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, kız çocuklarının akranlarla uyum ile ilişkili olan sosyal işbirliği becerilerinin erkek çocuklardan yüksek olduğu (Yaşar-Ekici, 2015), erkek çocuklara göre sosyal açıdan daha yetkin olduğu ve akranları ile ilişkilerinde kızgınlık ve saldırganlık davranışlarını daha az sergiledikleri tespit edilmiştir (Çorapçı vd., 2010; Tozduman Yaralı ve Özkan, 2016). Okul öncesi dönem çocukları ile yapılan başka bir çalışmada kız çocuklarının sosyal etkileşim ve işbirliği düzeylerinin erkek çocuklardan yüksek olduğu belirtilmektedir (Kılınç, 2018). Bu durumun, toplumsal cinsiyet rollerinin etkisinden ve anne babaların çocuklarının cinsiyetine göre farklı tutumlar sergilemelerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Anne babaların çocuklarla etkileşim tarzı ve ilişkilerindeki farklılıklar ise, erkek ve kız çocuklarının akran etkileşim kalıplarını şekillendirmektedir (Torres, vd., 2012). Araştırmada okul öncesi dönem çocuklarının oyun etkileşimi puanları cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşırken, oyundan kopma ve oyunun bozulması puanları cinsiyetlerine göre farklılaşmamaktadır. Bu durum, kız ve erkek çocuklarının akranları ile etkileşimli oyun oynarken oyundan kopma ve oyunun bozulması davranışlarını sergilemede benzer olduklarını, oyun etkileşimi açısından ise kızların erkeklere göre daha olumlu sosyal davranışlar sergilediklerini göstermektedir. Okul öncesi dönem çocukları ile yapılan başka çalışmalarda araştırmanın bu sonucuna benzer bir şekilde, oyundan kopma ve oyunun bozulması davranışlarının çocuklarının cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı, ancak kız çocuklarının oyun etkileşimi puanlarının erkek çocuklarından anlamlı olarak yüksek olduğu belirtilmektedir (Can Yaşar vd., 2019; Özdemir ve Budak, 2019). Oyun etkileşimi davranışlarının yardımlaşma, iş birliği ve akranları rahatlatma gibi prososyal becerileri içerdiği; sosyal beceriler açısından görülen cinsiyet farklılıklarının cinsiyet rollerine yönelik toplumsal beklentilerden kaynaklandığı düşünülmektedir. Başka bir ifade ile, kız çocuklarından daha fazla paylaşma, yardımlaşma, iş birliği ve diğer insanları teselli etme gibi sosyal beceriler beklenmekte ve bu davranışlar pekiştirilmektedir (Abdi, 2010). Araştırmada aynı gelişim döneminde bulunan kız ve erkek çocukları arasında oyun davranışları açısından görülen bu farklılığın sosyal becerilere yönelik cinsiyet rollerine ilişkin toplumsal beklentilerden ve ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada duygu düzenleme becerisinin oyun etkileşiminin anlamlı bir yordayıcısı olduğu, okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerilerinin, oyun etkileşimi ile pozitif yönde ilişkili olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bu sonucuna göre, okul öncesi dönem çocuklarında duygu düzenleme becerileri arttıkça, oyun etkileşimi becerilerinin de artış gösterdiği düşünülmektedir. Başka bir deyişle, duygu düzenleme becerileri yüksek olan ve duygularını sosyal açıdan uygun bir şekilde sergileyen çocukların, olumlu bir oyun davranışı olan oyun etkileşimi düzeylerinin de yüksek olduğu söylenebilir. Oyun ortamında sosyal etkileşimin başarılı bir şekilde ilerlemesi için, çocuğun çeşitli duygusal yeterliliklere sahip olması gerekmektedir (Denham ve Burton, 2003). Yapılan çeşitli çalışmalarda da duygu düzenleme becerisinin sosyal yetkinlikle ilişkili olduğu (Seçer, 2017) ve sosyal açıdan yetkin çocukların akranları ile oyunlarında duygularını düzenleme becerisine daha yüksek düzeyde sahip olduğu ortaya konmuştur (Fabes vd., 1999). Okul öncesi çocukların sosyal yeterliği ile ilgili yapılan çalışmalarda çeşitli çalışmalarda ise, duygu düzenlemenin akranlarla olumlu ilişkilerin oluşturulması ve sürdürülmesi açısından kritik bir önemi olduğu, akranlarla sosyal etkileşimde başarılı olan çocukların duygularını ve duygu ile ilgili davranışlarını etkili bir şekilde düzenlediği belirtilmektedir (Denham vd., 2003; Blair vd., 2004)

Araştırmada Duygu Düzenleme Ölçeği'nin değişkenlik/olumsuzluk alt boyutunun oyunun bozulmasının anlamlı bir yordayıcısı olduğu, okul öncesi dönem çocuklarının değişkenlik/olumsuzluk özellikleri ile oyunu bozma davranışının pozitif yönde ve anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Buna göre çocukların tepkisellik, öfkeyi kontrol edememe ve huysuzluk gibi özelliklerini tanımlayan değişkenlik/olumsuzluk alt boyutu puanları arttıkça, oyunda sırasında etkileşimi engelleyici saldırgan ve anti-sosyal özellikleri ifade eden oyunun bozma davranışının artış gösterdiği söylenebilir. Araştırmada ayrıca,

değişkenlik/olumsuzluk ile duygu düzenlemenin oyundan kopmanın anlamlı bir yordayıcısı olduğu, okul öncesi dönem çocuklarının değişkenlik/olumsuzluk özelliklerinin oyundan kopma ile pozitif yönde, duygu düzenleme becerilerinin ise oyundan kopma ile negatif yönde anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bu sonucuna göre, çocukların duygu düzenleme becerileri arttıkça, içe dönük özellikleri temsil eden oyundan kopma davranışı azalmakta; değişkenlik/olumsuzluk özellikleri arttıkça, oyundan kopma davranışı da artmaktadır. Duygu düzenleme becerisi ile akranlarla olumsuz sosyal etkileşimin göstergesi olan oyundan kopma ve oyunun bozulması davranışlarının negatif yönde ilişkili olmasının, duygu düzenlemenin sosyal yetkinlik ve sosyal beceriler açısından önemli bir role sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. 4-6 yaş grubu çocuklar ile yapılan bir çalışmada duygu düzenleme becerilerinin içselleştirme ve dışsallaştırma sorunlarını negatif yordadığı belirtilmektedir (Erel, 2016). Duygu düzenleme becerisinin hem içselleştirme hem de dışsallaştırma sorunları ile ilişkili olmasının, oyunu bozma davranışının dışsallaştırma, oyundan kopmanın ise içselleştirme sorunları ile ilişkili olmasından kaynaklanabileceğine dikkat çekilmiştir (Eisenberg, Spinrad ve Eggum, 2010). Çocukların korku gibi duygularını düzenleyememeleri bu duyguların rahatsız edici etkilerini yoğun hissetmelerine bu nedenle oyundan kopma ile ilişkili olan içselleştirme belirtileri sergilemelerine neden olmaktadır. Ayrıca öfke/kızgnlık gibi duygularını düzenleyememeleri ve yoğun hissetmeleri, dürtüsel ve tepkisel davranmalarına ve oyunun bozulması ile ilişkili olan dışsallaştırma sorunları sergilemelerine yol açmaktadır (Rydell, Berlin ve Bohlin, 2003; Erel, 2016). Koçyiğit, Sezer ve Yılmaz (2015) tarafından yapılan bir çalışmada da çocukların duygu düzenleme becerileri ile oyun becerileri arasında ilişki olduğu, kızgınlık-saldırganlık ve anksiyete-içe dönüklük özellikleri arttıkça oyun becerilerinin azaldığı ortaya konmuştur. Duygu düzenleme becerisi düşük olan okul öncesi çocukların, akranları ile etkileşimde sosyal açıdan sorun yaşadığı ve yoğun olumsuz duygulara sahip çocukların daha fazla davranış sorunları sergileme eğiliminde olduğu düşünülmektedir. Okul öncesi dönem çocukları ile yapılan başka bir çalışmada duygu düzenleme becerisinin kişilerarası sorun çözme becerisi ile pozitif yönde ilişkili olduğu, duygularını sosyal açıdan kabul edilebilir şekilde ifade eden ve düzenleyebilen çocukların sosyal etkileşimlerinde karşılaştıkları çatışmaları olumlu bir şekilde çözebildikleri belirtilmektedir (Apaydın-Demirci vd., 2020). Öfkeyi kontrol edememe, tepkisellik gibi duygularını sosyal açıdan kabul edilebilir şekilde düzenleyemeyen çocukların okul öncesi dönemde en önemli sosyal etkileşim bağlamı olan akranlar ile oyunlarda karşılaştıkları çatışma durumlarını uygun yollarla çözemediği ve oyundan kopma ve oyunu bozma davranışı sergilediği düşünülmektedir. Bu bağlamda, duygu düzenlemenin okul öncesi çocukların akranları ile oyun davranışlarında önemli bir rol oynadığı, uyumsuz akran oyun davranışlarının, çocuklardaki duygusal güçlüklerle ilişkili olabileceği görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada, okul öncesi dönemdeki çocuklarda duygu düzenleme becerileri ile etkileşimli oyun davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesinin amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda çocukların duygu düzenleme becerileri arttıkça anti-sosyal ve saldırgan özellikleri temsil eden oyunun bozulması ve içe dönük özellikleri temsil eden oyundan kopma davranışları azaldığı, sosyal beceriler ile ilişkili olan oyun etkileşimi davranışları ise arttığı ve duygu düzenleme becerilerinin etkileşimli oyun davranışlarını yordadığı tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, okul öncesi dönemde duygu düzenleme becerisinin gelişiminde görülen sorunların, çocukların sosyal becerileri ile ilişkili olan akran etkileşimli oyun davranışlarında çeşitli güçlüklere neden olabileceğini, duygularını düzenleyemeyen çocukların akranları ile sosyal etkileşimlerinde sorun yaşayabileceğini ortaya koymaktadır. Gelişimin hızlı olduğu, temel becerilerin ve alışkanlıkların kazanıldığı okul öncesi dönemde, çocukların sosyal duygusal gelişimlerinin ve becerilerinin desteklenmesinde duygu düzenleme becerileri önemli bir role sahiptir. Çocukların duygularını etkili ve sosyal açıdan uygun bir şekilde düzenleyememesi kişilerarası etkileşimde sorunlar yaşamasına, davranış problemleri

sergilemesine ve çeşitli uyum sorunları yaşamasına neden olabilmektedir. Çocukların sosyal çevresi ve akranları ile etkileşiminin, ilerleyen dönemlerde sosyal-duygusal gelişimin temellerini oluşturduğu göz önüne alındığında, sosyal-duygusal gelişimde önemli bir role sahip olan duygu düzenleme becerilerinin, temel becerilerin kazanıldığı okul öncesi dönemde desteklenmesinin büyük önem taşıdığı görülmektedir.

Bu araştırmada elde edilen sonuçların alan yazına katkı sağladığı; bununla birlikte, araştırmanın bazı sınırlılıklarının bulunduğu düşünülmektedir. Araştırma 316 katılımcıdan elde edilen veriler ile sınırlıdır. Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme becerileri ile oyun davranışları arasındaki ilişki daha büyük örneklemlerde yapılan çalışmalarla değerlendirilebilir. Ayrıca çocukların duygu düzenleme becerilerini değerlendirmeye yönelik veriler, sadece annelerden elde edilmiştir. Yapılacak olan çalışmalarda, çocukların duygu düzenleme becerilerinin çok yönlü değerlendirilebilmesi amacıyla, öğretmenlerin ve çocukların dahil edildiği araştırmalar planlanmalıdır. Bu araştırmada, çocukların duygu düzenleme becerilerinin yordayıcısı olarak sadece yaş, cinsiyet ve oyun davranışlarının rolü incelenmiştir. Duygu düzenleme becerilerinin hem çocuk ve aile hem de çevresel değişkenler bakımından değerlendirilmesi, okul öncesi dönemde bu becerilerin gelişiminin anlaşılması ve desteklenebilmesi açısından önem taşımaktadır. Anne babaların çocuklarına duyguları tanıma, adlandırabilme ve duygusal deneyimlerini ifade edebilme olanakları sunması ve kendi duygularını sosyal açıdan uygun bir şekilde düzenleyerek çocuklarına rol modeli olması gerekmektedir. Çocukların sosyal çevreleri ve akranları ile etkileşiminde karşılaştıkları kişilerarası sorunları etkili bir şekilde çözebilmeleri için, duygularını sosyal açıdan uygun bir şekilde düzenlemeyi öğrenmeleri önem taşır. Bu bağlamda ebeveynler ve öğretmenler, çocukları duyguları ifade etme ve duygular hakkında konuşma açısından cesaretlendirmelidir. Okul öncesi dönem çocukları ile çalışan uzmanlar çocuklara duyguları tanıma, doğru bir şekilde adlandırma, hissettiği duyguyu fark etme, duyguları ifade etme ve düzenlemeye yönelik etkinlikler hazırlayarak, duygu düzenleme becerilerini destekleyebilir. Eğitimciler okul öncesi dönem çocuklarının akranları ile etkileşimli oyun davranışlarını gözlemleyerek, duygularını sosyal açıdan kabul edilebilir şekilde düzenleyemeyen çocukları belirleyip, bu çocuklarla duygu düzenleme becerisini destekleyen etkinlikler planlayabilir. Eğitimciler ayrıca, çocuklara akranları ile etkileşimli oyun oynayabilecekleri ortamlar ve gruplar sağlayarak akran oyunu bağlamında sosyal becerilerini destekleyebilir.

Kaynakça

Abdi, B. (2010). Gender differences in social skills, problem behaviours and academic competence of Iranian kindergarten children based on their parent and teacher ratings. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 5,* 1175-1179.

Ahmetoğlu, E., Acar, İ. ve Aral, N. (2016). Penn etkileşimli akran oyun ölçeği ebeveyn formunun (Pipps-p) geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 11(9), 31-52.

Apaydın-Demirci, Z., Arslan, E., ve Temel, M. (2020). Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme ve kişiler arası problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 18*(2), 910-925.

Arı, M., ve Yaban, E. H. (2016). Okulöncesi dönemdeki çocukların sosyal davranışları: Mizaç ve duygu düzenlemenin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 31(1), 125-141.

Batum, P., & Yağmurlu, B. (2007). What counts in externalizing behaviors? The contributions of emotion and behavior regulation. *Current Psychology,* 25(4), 272–294.

Blair, C. (2002). School readiness: Integrating cognition and emotion in a neurobiological conceptualization of children's functioning at school entry. *American Psychologist,* 57(2), 111−127.

Blair, K. A., Denham, S. A., Kochanoff, A., & Whipple, B. (2004). Playing it cool: Temperament, emotion regulation, and social behavior in preschoolers. *Journal of School Psychology, 42*(6), 419-443.

Bozkurt Yükçü, Ş., ve Demircioğlu, H. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 442-466.

Büyüköztürk, S. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi*. (27. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Çakmak, E., Akgün, O. E., Karadeniz, S., ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* (4 Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Calkins, S. D., & Hill, A. (2007). Caregiver influences on emerging emotion regulation: Biological and environmental transactions in early development. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook Of Emotion Regulation* (pp. 229–248). New York: Guilford Press.

Can Yaşar, M., Kaya, Ü. Ü., Karaca, N. H., ve Aral, N. (2019). *Baba görüşlerine göre çocukların akran oyun davranışlarının incelenmesi*. 1. Uluslar arası Oyun Kongresi, Ankara, Turkey.

Chaplin, T. M., Cole, P. M., & Zahn-Waxler, C. (2005). Parental socialization of emotion expression: Gender differences and relations to child adjustment. *Emotion, 5*(1), 80.

Cohen, J. S., & Mendez, J. L. (2009). Emotion regulation, language ability, and the stability of preschool children's peer play behavior. *Early Education and Development, 20*(6), 1016-1037.

Cole, P. M., Dennis, T. A., Smith-Simon, K. E., & Cohen, L. H., (2009). Preschoolers' emotion regulation strategy understanding: Relations with emotion socialization and child self-regulation. *Social Development*, 18, 324–352.

Cole, P. M., Martin, S. E., & Dennis, T. A. (2004). Emotion regulation as a scientific construct: Methodological challenges and directions for child development research. *Child Development*, 75(2), 317-333.

Cole, P. M., Zahn-Waxler, C., & Smith, K. D. (1994). Expressive control during a disappointment: variations related to preschoolers' behavior problems. *Developmental Psychology*, 30(6), 835.

Çorapçı, F., Aksan, N., Arslan-Yalçın, D., ve Yağmurlu, B. (2010). Okul öncesi dönemde duygusal, davranışsal ve sosyal uyum taraması: sosyal yetkinlik ve davranış değerlendirme-30 ölçeği. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(2), 63-74.

Denham, S. A., & Burton, R. (2003). *Social and emotional prevention and intervention programming for preschoolers*. New York: Kluwer Academic/Plenum.

Denham, S. A., Blair, K. A., DeMulder, E., Levitas, J., Sawyer, K., Auerbach–Major, S., & Queenan, P. (2003). Preschool emotional competence: Pathway to social competence?. *Child Development*, 74(1), 238-256.

Durualp E. ve Aral, N. (2015). Oyunun gelişimi ve türleri. Ayşe Belgin Aksoy (Ed.) *Her yönüyle okul öncesi eğitim seti okul öncesi eğitimde oyun kitabı* içinde (Sayfa 232-253). Hedef CS Basın Yayın: Ankara.

Eisenberg, N. (2000). Emotion, regulation, and moral development. *Annual Review of Psychology, 51*(1), 665-697.

Eisenberg, N., Cumberland, A., Spinrad, T. L., Fabes, R. A., Shepard, S. A., Reiser, M., Murphy,B.C., Losoya, S. H., & Guthrie, I. K. (2001). The relations of regulation and emotionality to children's externalizing and internalizing problem behavior. *Child Development*, *72*(4), 1112-1134.

Eisenberg, N., Fabes, R. A., Guthrie, I. K., & Reiser, M. (2002). The role of emotionality and regulation in children's social competence and adjustment. In L. Pulkkinen & A. Caspi (Eds.), *Paths To Successful Development: Personality In The Life Course* (p. 46–70). Cambridge University Press.

Eisenberg, N., Hofer, C., & Vaughan, J. (2007). Effortful control and its socioemotional consequences. *Handbook of Emotion Regulation, 2*, 287-288.

Eisenberg, N., Spinrad, T. L., & Eggum, N. D. (2010). Emotion-related self-regulation and its relation to children's maladjustment. *Annual Review of Clinical Psychology, 6*, 495-525.

Erel, S. (2016). Okul öncesi dönemdeki çocuklarda bakış açısı alma becerileri, duygu düzenleme ve ahlak gelişiminin davranış sorunları ile ilişkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Fabes, R. A., Eisenberg, N., Jones, S., Smith, M., Guthrie, I., Poulin, R., Shepard, S., & Friedman, J. (1999). Regulation, emotionality, and preschoolers' socially competent peer interactions. *Child Development*, 70(2), 432-442.

Fantuzzo, J., Mendez, J., & Tighe, E. (1998). Parental assessment of peer play: Development and validation of the parent version of the penn interactive peer play scale. *Early Childhood Research Quarterly*, 13(4), 659-676.

Fivush, R. (2007). Maternal reminiscing style and children's developing understanding of self and emotion. *Clinical Social Work Journal*, 35(1), 37-46.

Gagnon, S. G., & Nagle, R. J. (2004). Relationships between peer interactive play and social competence in at-risk preschool children. *Psychology In The Schools*, 41(2), 173-189.

Kılınç, N. (2018). 5-6 yaş çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışları ile oyun davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 297-332

Koçyiğit, S., Sezer, T., ve Yılmaz, E. (2015). 60-72 aylık çocukların sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri ile oyun becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12-1(23), 209-218.

Liman, B. (2020). Cinsiyet ve anne-baba eğitim düzeyinin 66-77 aylık okul öncesi çocukların duyguları tanıma ve duygu düzenleme becerilerine etkisinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 24(1), 209-222.

Linsey, E. W., & Colwell, M. J. (2003). Preschoolers' emotional competence: Links to pretend and physical play. *Child Study Journal*, *33*(1), 39-53.

Özcan, A. (2017). *Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların ahlaki ve sosyal kural algıları, prososyal davranışları ile duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Özdemir, A. A., ve Budak, K. S. (2019). Mizaç ve öz-düzenlemenin çocukların oyun davranışını yordamadaki rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *45*(45), 78-98.

Rothbart, M. K., Ahadi, S. A., & Hershey, K. L. (1994). Temperament and social behavior in childhood. *Merrill- Palmer Quarterly*, *40*, 21–39.

Rydell, A. M., Berlin, L., & Bohlin, G. (2003). Emotionality, emotion regulation, and adaptation among 5-to 8-year-old children. *Emotion*, *3*(1), 30.

Sala, M. N., Pons, F., & Molina, P. (2014). Emotion regulation strategies in preschool children. *British Journal of Developmental Psychology*, *32*(4), 440-453.

Seçer, Z. (2017). Sosyal olarak yetkin okul öncesi çocukların duygu düzenlemeleri ile annelerinin duygu sosyalleştirme davranışları arasındaki ilişkiler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *25*(4), 1435-1452.

Shields, A., & Cicchetti, D. (1997). Emotion regulation among school-age children: The development andvalidation of a new criterion q-sort scale. *Developmental Psychology*, 33(6), 906-916.

Şahin, G., ve Arı, R. (2016). Okul öncesi çocukların yürütücü işlevleri ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (6), 1-9.

Tabachnik, B., & Fidel, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. U.S.A.: Pearson.

Thompson, R. A., & Meyer, S. (2007). Socialization of emotion regulation in the family. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 249–268). New York: Guilford Press.

Tompson, R. A. (1994). Emotion regulation: A theme in search of definition. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 25-52.

Torres, N., Veríssimo, M., Monteiro, L., Santos, A. J., & Pessoa e Costa, I. (2012). Father involvement and peer play competence in preschoolers: The moderating effect of the child's difficult temperament. *Family Science*, *3*(3-4), 174-188.

Tozduman Yaralı, K., ve Özkan, H. K. (2016). Çocukların sosyal problem çözme becerileri ile sosyal yetkinlik ve davranış durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *20*(2), 345-361.

Tuğrul, B. (2015). Oyunun gücü. Ayşe Belgin Aksoy (Ed.). *Her yönüyle okul öncesi eğitim seti okul öncesi eğitimde oyun* kitabı içinde (Sayfa 210-229). Hedef CS Basın Yayın: Ankara.

Ural, O., Güven, G., Sezer, T., Azkeskin, K. ve Yılmaz,E. (2015). Okul öncesi dönemdeki çocukların bağlanma biçimleri ile sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1, 589-598.

Yagmurlu, B., & Altan, O. (2010). Maternal socialization and child temperament as predictors of emotion regulation in Turkish preschoolers. *Infant and Child Development: An International Journal of Research and Practice*, 19(3), 275-296.

Yaşar Ekici, F. (2015). Okul öncesi eğitime devam eden çocukların sosyal becerileri ile aile özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 1-33.

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir. Yazarlar etik kurul izni gerektiren çalışmalarda, izinle ilgili bilgileri (kurul adı, tarih ve sayı no) yöntem bölümünde ve ayrıca burada belirtmişlerdir.

Kurul adı: Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Tarih: 16.10.2020

No: 206

ARAŞTIRMACILARIN MAKALEYE KATKI ORANI BEYANI

1. yazar katkı oranı : % 40

2. yazar katkı oranı : % 30

3. yazar katkı oranı : % 30

AKÜSBD

ISSN: 1302-1265
e-ISSN: 2149-4894

Afyon Kocatepe Üniversitesi
SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Cilt: 23, Sayı: 4, Aralık–2021

Afyon Kocatepe University
Journal of Social Sciences

Volume: 23, Issue: 4, December–2021

Afyon Kocatepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Dergisi
Cilt: 23, Sayı: 4, Aralık-2021

Afyon Kocatepe University
Journal of Social Sciences
Volume:23, Issue:4, December-2021

ISSN: 1302-1265 | **e-ISSN:** 2149-4894

Sahibi / *Owner*
Afyon Kocatepe Üniversitesi adına Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Elbeyi PELİT

Editörler / *Editors*
Prof. Dr. Elbeyi PELİT
Doç. Dr. Koray KASAPOĞLU

Yardımcı Editör / *Assistant Editor*
Dr. Öğr Üyesi Mustafa KÖSE

Alan Editörleri / *Field Editors*

Antropoloji –Felsefe –Psikoloji -Sosyoloji / Anthropology -Philosophy -Psychology -Sociology
Doç. Dr. Koray KASAPOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KÖSE

Coğrafya –Tarih / Geography -History
Doç. Dr. Selim KAYA
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KÖSE

Dil ve Edebiyat –Eğitim –İlahiyat / Language and Literature –Education –Theology
Prof. Dr. Gürbüz OCAK
Doç. Dr. Koray KASAPOĞLU

İktisadi ve İdari Bilimler –Hukuk / Economics and Administrative Sciences -Law
Prof. Dr. Elbeyi PELİT
Prof. Dr. Mustafa FİŞNE

Halkla İlişkiler -İletişim -Turizm / Public Relations -Communication -Tourism
Prof. Dr. Elbeyi PELİT
Prof. Dr. Gürbüz OCAK

Sanat –Tasarım / Art -Design
Prof. Dr. Mustafa FİŞNE
Doç. Dr. Selim KAYA

Dil Editörleri / *Language Editors*
Doç. Dr. Koray KASAPOĞLU (İngilizce)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KÖSE (Türkçe)

Yayın Kurulu / *Editorial Board*

Prof. Dr. Ahmet Kemal BAYRAM	Marmara Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Artur KOZLOWSKI	Gdansk School of Bankowa	Polonya
Prof. Dr. Birsel KÜÇÜKSİPAHİOĞLU	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Ceylan Gazi UÇKUN	Kocaeli Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Elbeyi PELİT	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Fevzi OKUMUŞ	University of Central Florida	ABD
Prof. Dr. Gürbüz OCAK	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Huziie HİROAKİ	Osaka Üniversitesi	Japonya
Prof. Dr. Mehmet KARAKAŞ	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa FİŞNE	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Timothy MAY	University of North Georgia	ABD
Doç. Dr. Evren GÜÇER	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Koray KASAPOĞLU	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Mürsel BAYRAM	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Selim KAYA	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Yusuf DEMİR	Selçuk Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KÖSE	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Dr. Ayhan URAL	Gazi Üniversitesi	Türkiye
Dr. Bashir ADAMU	University of Leicester	İngiltere
Dr. Renata BZDILOVA	Pavol Jozef Safarik University	Slovakya

∗ Yayın Kurulu listesi ünvana göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

Danışma Kurulu / *Advisory Board*

Prof. Dr. Ahmet KAYACIK	Erciyes Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Aytunga OĞUZ	Dumlupınar Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Belkıs ÖZKARA	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Celal DEMİR	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Cihan ÇOBANOĞLU	University of South Florida	ABD
Prof. Dr. Cüneyt AKIN	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Güler SAĞLAM ARI	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Hasan KORKUT	Marmara Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Hilmi UÇAN	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. İrfan MORİNA	Priştine Üniversitesi	Kosova
Prof. Dr. İrfan YAZICIOĞLU	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. İsa SAĞBAŞ	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV	Semerkand Devlet Üniversitesi	Özbekistan
Prof. Dr. M. Ali ÖZDEMİR	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mehmet KARAKAŞ	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Mustafa GÜLER	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nesrin KULA DEMİR	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Nusret KOCA	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Oğuz TÜRKAY	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Selçuk AKÇAY	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye

Prof. Dr. Seyhan ÇİL KOÇYİĞİT	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Şuayıp ÖZDEMİR	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Uğur TÜRKMEN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Veysel KULA	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Prof. Dr. Yusuf KARACA	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Abdullah SELVİTOPU	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Ahmet BAYTOK	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Hasan DURAN	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Mehmet ÖZCAN	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Mehmet ALTIN	University of Central Florida	ABD
Doç. Dr. Şenay GÜNGÖR	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Yasin KELEŞ	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Türkiye
Doç. Dr. Zivar Hüseyn BAYLAN	Khazar University	Azerbaycan
Dr. Öğr. Üyesi Ali YAŞAR	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Cihat ATAR	Sakarya Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Eyüp KURT	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Mutlu KAYA	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Sena COŞKUN	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Seyil NAJIMUDINOVA	Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Dr. Alan V. MURRAY	University of Leeds	İngiltere
Dr. Cristopher S. LIGHTFOOT	Metropolitan Müzesi	İngiltere
Dr. Narıngül MARGAZİYEVA	Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi	Kırgızistan
Dr. Ulanbek ALİMOV	Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi	Kırgızistan

∗ Danışma Kurulu listesi ünvana göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından yayımlanan ve alanında ulusal ve uluslararası indeksler tarafından taranan hakemli, disiplinler-arası akademik bir dergidir.

Dergide yayımlanan yazıların, her türlü bilimsel, imlâ ve hukukî sorumlulukları yazarlarına aittir. Derginin amaç, kapsam, yayın etik ilkeleri, makale kabul süreci ve diğer tüm ayrıntılar derginin resmî web sitesinde mevcuttur (https://dergipark.org.tr/tr/pub/akusosbil).

Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences is a scientific, interdisciplinary and academic journal published by Afyon Kocatepe University Institute of Social Sciences and indexed in national and international field indexes.

All scientific, spelling and legal responsibilities of the articles published in the journal belong to the authors. Please check the Journal's website for aim and scope, ethical principles of the journal and article acceptance process and full details (https://dergipark.org.tr/tr/pub/akusosbil).

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin Yer Aldığı Dizin/İndeksler:
Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences is Indexed at:

- ***ACARINDEX***
- ***CITEFACTOR*** *(Academic Scientific Journals)*
- ***DRJI*** *(Directory of Research Journals Indexing)*
- ***EBSCO*** *(SocINDEX with Full Text - Full Text Subject Title List)*
- ***EBSCOHOST*** *(SocINDEX with Full Text - Database Coverage List)*
- ***EURASIAN SCIENTIFIC JOURNAL INDEX*** *(ESJI)*
- ***GOOGLE SCHOLAR***
- ***İDEALONLINE***
- ***INTERNATIONAL CITATION INDEX***
- ***MLA*** *(Modern Language Association)*
- ***RESEARCHBIB*** *(Academic Resource Index)*
- ***ROOT INDEXING*** *(Journal Abstacting and Indexing Service)*
- ***SCIENTIFIC INDEXING SERVICES*** *(SIS)*
- ***SOBİAD*** *(Sosyal Bilimler Atıf Dizini)*
- ***TEİ*** *(Türk Eğitim İndeksi)*
- ***TÜBİTAK-ULAKBİM TR DİZİN***

Dergi Yazışma Adresi/*Journal Correspondence Address*:
Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Dergisi
ANS Yerleşkesi, 03200/Afyonkarahisar/Türkiye
Tel: +90 272 2281255– **Belgegeçer/Fax:** +90 272 2281476
e-posta/e-mail: akusbder@aku.edu.tr
web: https://dergipark.org.tr/tr/pub/akusosbil - http://www.sbd.aku.edu.tr

ISSN: 1302-1265 | **e-ISSN:** 2149-4894

Bu Sayının Hakemleri / *Reviewers of This Issue*∗

Sıra No	Unvan-Ad-Soyad *Title-Name-Surname*	Kurum *Institution*
1.	Prof. Dr. Aytaç YILDIZ	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
2.	Prof. Dr. Belgin AYDINTAN	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
3.	Prof. Dr. Fikri SALMAN	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
4.	Prof. Dr. Fuat GÜLLÜPINAR	Anadolu Üniversitesi
5.	Prof. Dr. Hikmet ASUTAY	Trakya Üniversitesi
6.	Prof. Dr. İjlal OCAK	Afyon Kocatepe Üniversitesi
7.	Prof. Dr. İlhan EGE	Mersin Üniversitesi
8.	Prof. Dr. Mehmet MEDER	Pamukkale Üniversitesi
9.	Prof. Dr. Mehmet SARI	Afyon Kocatepe Üniversitesi
10.	Prof. Dr. Mehtap YILDIRIM	Marmara Üniversitesi
11.	Prof. Dr. Muharrem GÜNEŞ	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
12.	Prof. Dr. Paki KÜÇÜKER	Sakarya Üniversitesi
13.	Prof. Dr. Selahattin TURAN	Bursa Uludağ Üniversitesi
14.	Prof. Dr. Şakir SAKARYA	Balıkesir Üniversitesi
15.	Prof. Dr. Tatiana GOLBAN	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
16.	Prof. Dr. Tevfik ERDEM	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
17.	Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN	Hacettepe Üniversitesi
18.	Prof. Dr. Zeynel Abidin KILINÇ	Sakarya Üniversitesi
19.	Doç. Dr. Arif ÇERÇİ	Gaziantep Üniversitesi
20.	Doç. Dr. Banu YÜCEL TOY	Yıldız Teknik Üniversitesi
21.	Doç. Dr. Bengü HIRLAK	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
22.	Doç. Dr. Dilek ERENOĞLU ATAİZİ	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
23.	Doç. Dr. Duran CANKÜL	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
24.	Doç. Dr. Emine Ferda BEDEL	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
25.	Doç. Dr. Ender DURUALP	Ankara Üniversitesi
26.	Doç. Dr. İnci BİLGİN TEKİN	İstanbul Bilgi Üniversitesi
27.	Doç. Dr. Mesut GÜN	Mersin Üniversitesi
28.	Doç. Dr. Metin HAKVERDİOĞLU	Amasya Üniversitesi
29.	Doç. Dr. Nermin BULUNUZ	Bursa Uludağ Üniversitesi
30.	Doç. Dr. Nezahat Hamiden KARACA	Afyon Kocatepe Üniversitesi
31.	Doç. Dr. Nida ABDİOĞLU	Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
32.	Doç. Dr. Niyazi Savaş DEMİRCİ	Kafkas Üniversitesi
33.	Doç. Dr. Rıdvan ELMAS	Afyon Kocatepe Üniversitesi
34.	Doç. Dr. Salim DURUKOĞLU	İnönü Üniversitesi
35.	Doç. Dr. Sezai KOÇYİĞİT	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
36.	Doç. Dr. Sonnur IŞITAN	Balıkesir Üniversitesi
37.	Doç. Dr. Süleyman KALE	Kırklareli Üniversitesi
38.	Doç. Dr. Uğur SEVİM	Giresun Üniversitesi
39.	Doç. Dr. Yakup DOĞAN	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
40.	Doç. Dr. Yaşar BARUT	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
41.	Doç. Dr. Yeter TORUN ÖĞRETMEN	Çukurova Üniversitesi
42.	Dr. Öğr. Üyesi Buket BORA SEMİZ	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
43.	Dr. Öğr. Üyesi Deniz MACİT	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
44.	Dr. Öğr. Üyesi Engin AYTEKİN	Afyon Kocatepe Üniversitesi
45.	Dr. Öğr. Üyesi Eray GEMİCİ	Gaziantep Üniversitesi

46.	Dr. Öğr. Üyesi Faruk DAYI	Kastamonu Üniversitesi
47.	Dr. Öğr. Üyesi Fatma Betül ŞENOL	Afyon Kocatepe Üniversitesi
48.	Dr. Öğr. Üyesi Harika Özge ARSLAN	Düzce Üniversitesi
49.	Dr. Öğr. Üyesi Hatice YILMAZ	Afyon Kocatepe Üniversitesi
50.	Dr. Öğr. Üyesi Meltem OK	Dokuz Eylül Üniversitesi
51.	Dr. Öğr. Üyesi Nilüfer YILDIRIM	Fırat Üniversitesi
52.	Dr. Öğr. Üyesi Rıfat KARAKUŞ	Çankırı Karatekin Üniversitesi
53.	Dr. Öğr. Üyesi Saadet Ela PELENK	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
54.	Dr. Öğr. Üyesi Sami ACAR	Gazi Üniversitesi
55.	Dr. Öğr. Üyesi Ümit İZGİ ONBAŞILI	Mersin Üniversitesi
56.	Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz KARA	Bartın Üniversitesi
57.	Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Ziyaettin TURAN	Uşak Üniversitesi

∗ Hakem listesi unvana göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

İçindekiler / *Contents*				
Makale Sıra No	**Makale Başlığı** ***Paper Title***	**Yazar(lar)** ***Author(s)***	**Makale Türü** ***Paper Type***	**Sayfa** ***Page***
Antropoloji – Felsefe – Psikoloji - Sosyoloji / *Anthropology - Philosophy - Psychology - Sociology*				
1	Ergenlik Dönemi Çocukların Cinsel Eğitime Yönelik Tutumları İle Ebeveynlerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi / *Investigation of the Relationship Between Adolescents 'Attitudes towards Sexual Education and Their Parents' Gender Perceptions*	Öğr. Gör. Filiz Yağcı, Melike Dürdane GÜRBÜZ, Dr. Öğr. Üyesi Esin SEZGİN	Araştırma *Research*	1211-1225
2	Sosyal Medyada 'Benliğin Sunumu': Benlik ve Mahremiyetin Sunumunun Bireysel ve Toplumsal Anlamı Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme / *'Presentation of Self' in Social Media: A Sociological Evaluation of the Individual and Social Meaning of Presentation of Self and Privacy*	Dr. Öğr. Üyesi Yaşar SUVEREN, Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşe Gül Zeren KOSAL	Derleme *Review*	1226-1241
Dil ve Edebiyat – Eğitim – İlahiyat / *Language and Literature – Education – Theology*				
3	Reading Asaf Halet and Wilfred Owen Comparatively / *Asaf Halet ile Wilfred Owen'ın Karşılaştırmalı Bir Okuması*	Araş. Gör. Dr. Halil İbrahim ARPA	Araştırma *Research*	1242-1254
4	Nazire Geleneğine Yönelik Mukayeseli Bir İnceleme / *A Comparative Study of the Nazire Tradition*	Öğr. Gör. Dr. Mutlu Melis ÖZGERİŞ	Araştırma *Research*	1255-1268
5	Yeni Usûl Osmanlı Sarfı Adlı Eserde Şekil Bilgisi Öğretimi / *Teaching Morphology in Yeni Usûl Osmanlı Sarfı*	Dr. Öğr. Üyesi Halilibrahim ERTÜRK	Araştırma *Research*	1269-1279
6	Bekir Yıldız'ın "Türkler Almanya'da" İsimli Eserinin Pozitivist Bir Yaklaşımla İncelenmesi / *The Work of Bekir Yıldız Titled "Turks in Germany" Investigation with a Positivist Approach*	Doç. Dr. Meryem NAKİBOĞLU, Yüksek Lisans Öğrencisi Betül AŞIK	Araştırma *Research*	1280-1290
7	Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Duygu Düzenleme Becerileri ile Etkileşimli Oyun Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi / *The Examination of the*	Dr. Yeşim YURDAKUL, Doç. Dr. Utku BEYAZIT, Prof. Dr. Aynur	Araştırma *Research*	1291-1307

	Relationship between Emotional Regulation and Interactive Play Skills in Preschool Children	BÜTÜN AYHAN		
8	Lider-Üye Etkileşimi ile Performans Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Bir Meta-Analiz Çalışması / *Examining the Relationship Between Leader-Member Exchange and Performance: A Meta-Analysis Study*	Dr. Öğr. Üyesi Yener AKMAN	Araştırma *Research*	1308-1321
9	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisi Tutum Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması / *Scale of Attitude towards Writing in Turkish as a Foreign Language: A Scale Development Study*	Öğr. Gör. Dr. Ömer Faruk KADAN, Prof. Dr. Bülent ARI	Araştırma *Research*	1322-1333
10	Fen Öğretiminde Kullanılan Hologram Uygulamalarına Yönelik Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Görüşleri / *Science Teachers' Opinions about Use of Hologram Applications in Science Education*	Doç. Dr. Hasan BAKIRCI, Öğretmen Nurten GÖK, Doç. Dr. Hüseyin ARTUN	Araştırma *Research*	1334-1348
11	Fen Bilimleri Dersine Yönelik Girişimcilik Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması / *Development of Entrepreneurship Scale for Science Lesson: A Validity and Reliability Study*	Can YOLAGİDEN, Doç. Dr. Oktay BEKTAŞ	Araştırma *Research*	1349-1365
12	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Duyguları, Tutumları, Kaygıları ile Öğretmen Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi / *Examining of the Relationship between Preschool Teachers' Emotions, Attitudes, Concerns with Teacher Competences towards Integration Education*	Öğr. Gör. İsmail ÖZCAN, Dr. Öğr. Üyesi İzzet Baki KARAOĞLU	Araştırma *Research*	1366-1385
13	Öğretmen Adaylarının Kavram Yanılgılarının Üç Aşamalı Kavram Yanılgısı Testi ile Belirlenmesi / *Determining Misconceptions of Prospective Teachers with the Three-Tier Misconception Test*	Doç. Dr. Rıdvan ELMAS, Dr. Savaş PAMUK	Araştırma *Research*	1386-1403
14	The Evaluation of the Opinions and Satisfaction of International Students About Distance Education Delivered Due	Prof. Dr. Dilaver TENGİLİMOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi	Araştırma *Research*	1404-1418

	to Covid-19 Pandemic: A Case of Turkey / *Yabancı Öğrencilerin Covid-19 Salgını Nedeni ile Verilen Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüş ve Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği*	Fatma MANSUR, Pınar Amjad KHALEEL SAFFAR, Emre TENGİLİMOĞLU		
İktisadi ve İdari Bilimler – Hukuk / *Economics and Administrative Sciences - Law*				
15	Finans Piyasasında Dönüşümün Kavgaları: Dijital Bankacılık Geleneksel Bankacılığa Karşı / *Transformation Fights in the Financial Markets: Digital Banking vs Traditional Banking*	Dr. Öğr. Üyesi Gizay DAVER	Araştırma *Research*	1419-1440
16	The Impact of Operational Performance on Profitability: An ARDL Approach on Turkish Airlines / *Operasyonel Performansın Karlılığa Etkisi: Türk Hava Yolları Üzerine ARDL Yaklaşımı*	Dr. Öğr. Üyesi Eyup ATİOĞLU	Araştırma *Research*	1441-1452
17	BRICS-T Borsaları İle Altın ve Brent Petrol Fiyatları Arasındaki İlişkinin Zamanla Değişen Nedensellik Testi İle İncelenmesi / *The Investigation of the Relationship between BRICS-T Stock Markets, Gold and Brent Oil Prices with Time Varying Causality Test*	Doç. Dr. Feyyaz ZEREN, Dr. Öğr. Üyesi Selim GÜNGÖR	Araştırma *Research*	1453-1467
18	Örgütlerde "Beyaz Yaka Suçları": Mevcut Alanyazın Kapsamında Bir Değerlendirme / *"White-Collar Crimes" in Organizations: An Evaluation in the Scope of Current Literature*	Öğr. Gör. Onur SARIKAYA	Derleme *Review*	1468-1476
19	Mahalli İdarelerde Altyapı Yatırımlarının Finansman Yöntemleri: Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi (ASKİ) Genel Müdürlüğü Örneği / *Financial Instruments of Infrastructure Investments in Local Administrations: The Case of Ankara Water and Sewerage Administration (ASKİ) General Directorate*	Doç. Dr. Mustafa TUNA, Sevilay BOSTANCI	Araştırma *Research*	1477-1499
20	BIST İnşaat Endeksinde Bütünleşik CCSD-COCOSO Tabanlı Finansal Performans Analizi / *Integrated CCSD-COCOSO Based Financial Performance Analysis in BIST Construction Index*	Araş. Gör. Dr. Osman PALA	Araştırma *Research*	1500-1513

21	Kemalism, Westernization, and Turkish Left / *Kemalizm, Batılılaşma ve Türk Solu*	Doç. Dr. Erkan DOĞAN	Araştırma *Research*	1514-1522
Halkla İlişkiler - İletişim - Turizm / *Public Relations - Communication – Tourism*				
22	Fine-dining Restoranlarda Müşteri Memnuniyetini Etkileyen Unsurların Belirlenmesi: Netnografik Bir Araştırma / *Determining the Factors Affecting Customer Satisfaction in Fine-dining Restaurants: A Netnographic Research*	Dr. Öğr. Üyesi Gizem KANDEMİR ALTUNEL, Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ÇİFÇİ	Araştırma *Research*	1523-1537
23	The Effect of Type A Personality Trait and Mental Well-Being on Task Performance: A Research on Five-Star Hotel Managers in Alanya / *A Tipi Kişilik Özelliği ve Mental İyi Oluşun Görev Performansı Üzerindeki Etkisi: Alanya'daki Beş Yıldızlı Otel Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma*	Doktora Öğrencisi Sefa CEYHAN	Araştırma *Research*	1538-1554
Sanat – Tasarım / *Art – Design*				
24	Öğretmenlerin Gömlek Satın Alma Davranışları ve Gömleklere Yönelik Geri Dönüşüm Konusundaki Görüşleri: Konya Örneği / *Teachers' Shirt Buying Behaviors and Views on Recycling Shirts: The Case of Konya*	Öğr. Gör. Kartal Murat AYVAZ, Doç. Dr. Hatice HARMANKAYA	Araştırma *Research*	1555-1566
25	Cevdet Bey ve Oğulları Romanında "Ev" ve Mekânsal Aidiyet Kavramı / *"Home" and Place Attachment in the Novel of Cevdet Bey ve Oğulları*	Araş. Gör. Su Kardelen ERDOĞAN, Prof. Dr. Gaye BİROL	Araştırma *Research*	1567-1580

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

(Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences)

Editör: Elbeyi PELİT Web: https://dergipark.org.tr/tr/pub/akusosbil ISSN: 1302-1265 / 2149-4894
Yayına Başladığı Yıl: 1999

Yayıncı: Yeni Adı: Eski Adı:

Yıllık Yayın Sayısı: 4 Yayın Yapması Gereken Aylar: Mart, Haziran, Eylül, Aralık Yayın Dili: İngilizce, Türkçe
Yayın Formatı: Elektronik

Konu Kategorisi: Sosyal
Konu Alanları: Felsefe Etik İş Kültürel Çalışmalar Çevre Çalışmaları İletişim Halkla İlişkiler İşletme İktisat Aile Çalışmaları Dil ve Dil Bilim Uluslararası İlişkiler Kadın Araştırmaları Coğrafya Müzik Eğitim, Eğitim Araştırmaları Arkeoloji Davranış Bilimleri İşletme Finans Sosyoloji Psikoloji Edebiyat Kamu Yönetimi Tarih Eğitim, Özel Hukuk

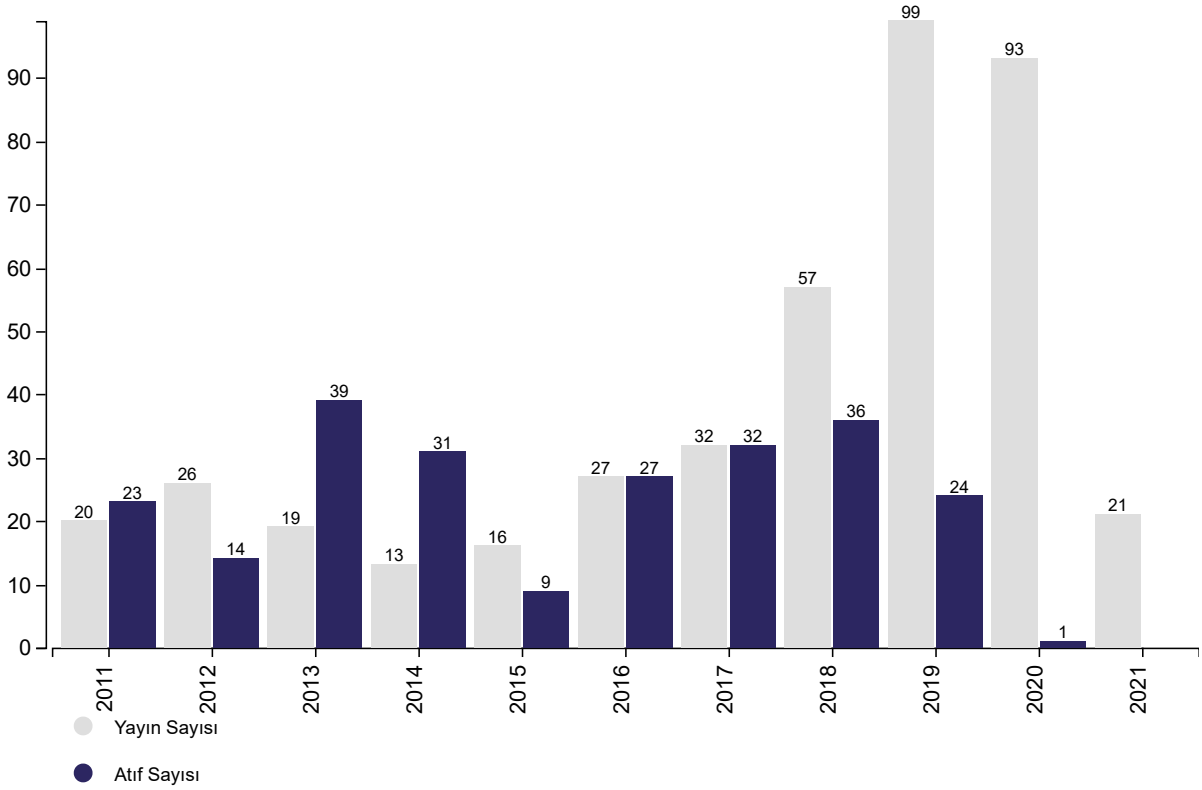
13842

Makale Sayısı	Aldığı Atıf Sayısı	Atıf Ortalaması	Kendine Atıf Sayısı	Kendine Atıf Oranı(%)	Atıf Alan Makale Sayısı
423	236	0,56	9	3,81	117

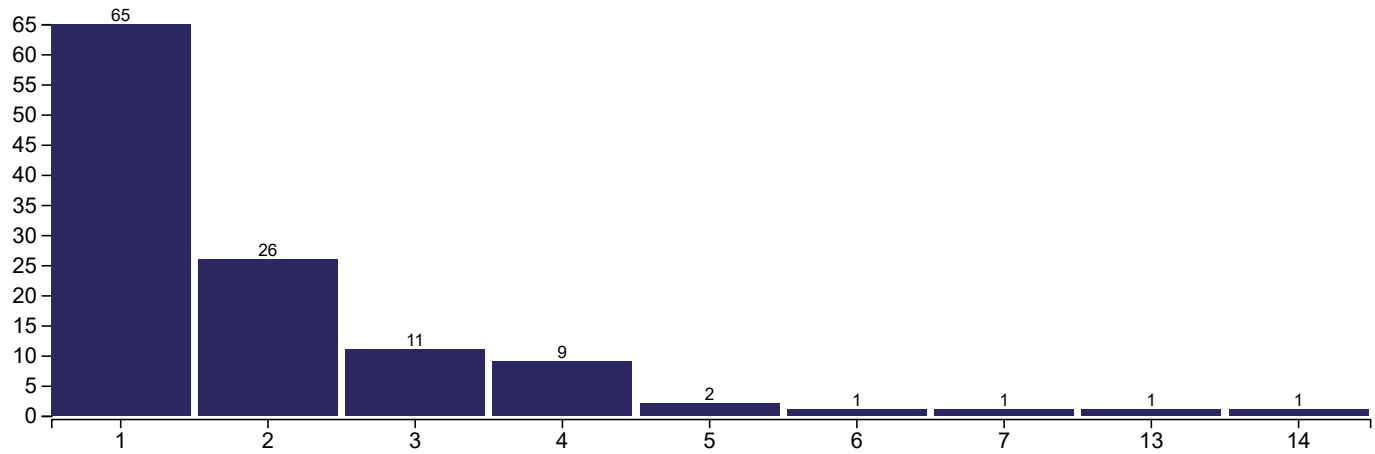
Dizinlendiği Yıllar

Yıl	Konu Alanı
2011	Sosyal
2012	Sosyal
2013	Sosyal
2014	Sosyal
2015	Sosyal
2016	Sosyal
2017	Sosyal
2018	Sosyal
2019	Sosyal
2020	Sosyal
2021	Sosyal

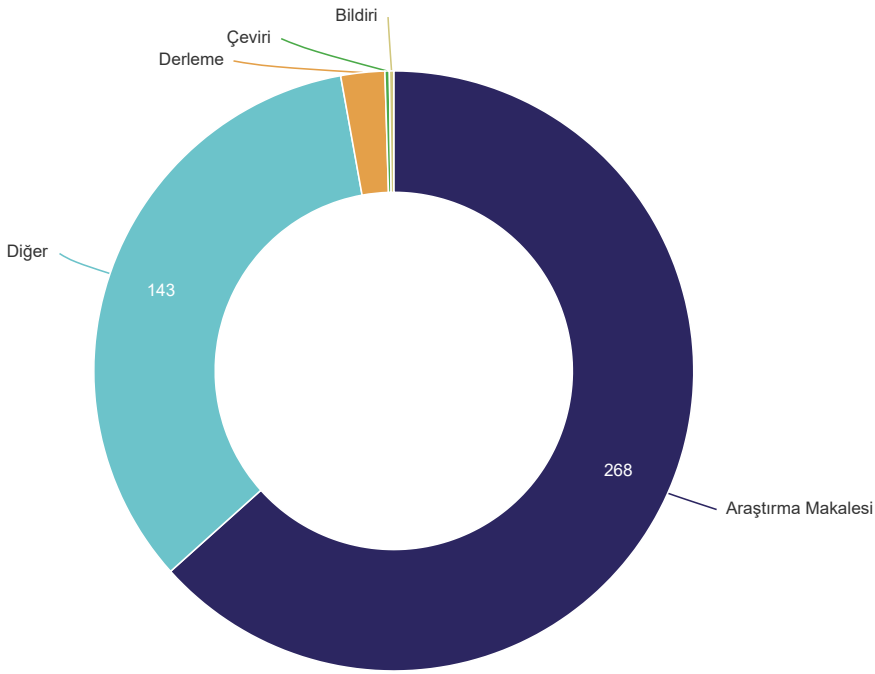
Makale ve Atıf Sayıları

Makalelerin Atıf Dağılımı

Makale Türleri

Bildiri
Çeviri
Derleme
Diğer
143
268
Araştırma Makalesi